

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm II. Statuimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

suppleri defectus, qui specialem dispensationis expressionem desiderat, cuiusmodi est personae inhabilitas, vel si confirmatio cedat in praedictum aliorum. Exempli causa confirmatio electionis factae de intruso, tamen si dicatur facta ex certa scientia, censetur subreptitia, nisi mentio fiat intrusionis. Similiter, si alicui possessiones per violentiam acquisitae confirmantur ex certa scientia, censetur subreptitia confirmatio, nisi mentio fiat violentiae occupationis, vel nisi aliunde constet, Principem eius notitiam habuisse. Vt docet Specul. tit. de legato, §. Nunc ostendendum, ver. 18. Tabiena cit. n. 15. Bertachinus in repert. ver. confirmatio privilegiorum, Tuschus cit. concl. 710. n. 22.

CAPITVLVM II.

Statuimus.

PARAPHRASIS.

Alexander III. scripsit ad quosdam, si inter ipsos & personam aliquam Ecclesiasticam, cum consensu Episcopi, compositio super decimis facta fuit, eam firmam esse oportere.

SUMMARIUM.

1. In alienationibus & transactionibus super iuribus ecclesiae inferioris, requiritur consensus Episcopi, aut Archiepiscopi, cui talis ecclesia subiecta est. Idem sentiendum de Prelatis exemptis, si quasi Episcopalem iurisdictionem habeant; imò etiam de non exemptis, si legitime praescripserunt iurisdictionem erga ecclesias sibi subiectas, Episcopo excluso.
2. Potest Parochus super decimis soluendis pacisci, etiam sine consensu Episcopi, ita tamen, ut pactum non sit perpetuum, nec pariat obligationem, nisi personalem, nec ecclesiam afficiat.

NOTANDVM VII. In alienationibus, & transactionibus super iuribus eccle-

siae inferioris, requiritur consensus Episcopi, aut Archiepiscopi, cui talis ecclesia subiecta est. Idem verò sentiendum est de Prelatis quibuscumque, si ab Episcopo exempti veluti Episcopalem iurisdictionem habeant, quòd alienationibus & transactionibus Ecclesiarum plenissimo iure sibi subiectarum, assensum praebere possint, secundum Gl. in Clem. 1. ver. proprij, de reb. Eccles. non alienandis, Imola hic n. 5. Abb. 4. Qui hoc ipsum extendit ad Prelatos & Capitula non exempta, si legitime praescripta consuetudine iurisdictionem erga Ecclesias sibi compararunt, iuxta ea quae dixi in c. 3. de offic. Iudic. ordinarij.

Porro ex hoc c. ver. personam Ecclesiasticam, colligunt Canonistae aliqui, ut videre licet apud Ioann. Andr. hic n. 9. Abbat. n. 8. Quòd compositio super decimis absque Papae auctoritate fieri non possit cum laico. Sed id ex textu non colligitur, quoniam potius contrarium, ut Hostiensis, & Imola hic annotarunt: Videtur enim Papa scripsisse ad laicos, si inter ipsos & ecclesiasticam personam, ad quam nomine Ecclesiae suae ius decimarum spectat, Episcopi consensus intercessit, eam perpetuo observandam esse. Quare ita docet Gl. hic ver. personam Ecclesiasticam, Imola & Abb. ll. cc. Tamen enim Episcopus laicos, imò & clericos absolute, ac in perpetuum eximere non possit ab obligatione decimas persoluedi, (etiam ea ex iure vniuersali canonico descendat, quod inferior Papa remittere, aut relaxare nequit) potest tamen Episcopus in controversia super decimarum solutione cum laicis compositionem, seu transactionem facere: v. g. si dubium sit, an immunitatem à decimis personalibus, aut praedialibus, in totum, vel secundum partem praescripserint, ut dixi lib. 4. Theol. moral. tr. 6. c. 6. assert. 9.

QUAE RES. Vtrum persona ecclesiastica v. g. Parochus super decimis soluendis cum Parochianis transigere possit, etiam sine Episcopi consensu? Respond. Non posse ita transigere, ut pactum perpetuum sit, & successores etiam obliget, posse tamen transigere ad vitam suam, ita ut obligatio personalis sit.

fit, Ecclesiâque non afficiat. Ita notauit Gl. in c. 3. ver. eandem conventionem, de decimis, & dicitur infra hoc tit. c. de cetero, & c. veniens. Dummodò iure diœcesano tales portiones seu contractus prohibiti non sicut.

CAPITVLVM III Contingit.

PARAPHRASIS.

Queritur, quid iuris sit, si Abbas, vel Prior Conuentualis in causa dubia coram Iudice ordinario, aut delegato, cum parte aduersaria transactionem fecit, sed Capitulum seu Conuentus eam reuocare velit? Resp. Alexander III. Si Abbas, aut Prior literas Capituli de ratihabitione habuit, id est, quòd Capitulum rata habere velit, quæ ille gesserit, tum transactionem reuocare non potest, quasi in eam non consenserit. Quod maximè verum est, si transactio aliquot annis (videl. quadriennio, quod Capitulo, si iactum fuit, ad petendam restitutionem in integrum conceditur) seruata est. Ita explicat Innocent. & Gl. ver. aliquot annis.

SVMMARYM.

1. Superior alicui causam, secundum iura decidenda, delegans, non aufert illi facultatem admitendi transactionem.
2. Licet Abbas etiã solus in iudicio agere, & conueniri possit, non tamen potest transigere absque Capituli consensu, nisi super rebus, quarum alienatio ipsi permissa est.

NOTANDVM I. Si Superior controuersiam alicui deleget, vt eam secundum iura decidat, non aufert illi facultatem admittendi transactionem, vt etiam constat ex c. de cetero, hoc tit. Nam vniuersim loquendo, ad Iudicem pertinet, si fieri possit, partes ad concordiam reducere, iuxta c. vlt. hoc tit.

NOTANDVM II. Licet Abbas, etiam solus, iudicio agere, & conueniri possit (sal-

tem si causa valde grauis non sit) cum ad ipsum generalis, & libera administratio pertineat, vt dixi in c. edoceri, 21. de rescript. non tamen potest transigere absque Capituli consensu. Ita docet Gl. hic communiter recepta, ver. literas, Hostiensis in sum. hoc tit. §. Quis potest transigere, Innocent. Ioann. Andr. hic. Ratio est: Quia per transactionem deueniri solet ad alienationem: Ergo sicuti Prælati res Ecclesiæ, absque Capituli consensu alienare non potest, ita neque super eis transigere, arg. reg. 84. in 6. *Cum quid vna via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti.*

Porro hinc sequitur, quòd Prælati, v. g. Abbas in causa dubia absque Capituli consensu, transigere possit super rebus, quarum alienatio ipsi permissa est, videl. super rebus modicis, & parum vtilibus, vel super rebus mobilibus non pretiosis, aut quæ seruando seruari non possunt; Item, quòd transigere possit super immobilibus, aut mobilibus pretiosis &c. non ita vt ea perdat, sed vt ea, aliquà datâ pecuniâ, retineantur, iuxta receptam doctrinam Gl. in l. nulli, 13. ff. de Transact. Abb. hic n. 3. & dixi l. 3. Th. mor. tr. 4. c. vlt. n. 4.

Deinde limitanda est tradita doctrina: Quòd Abbas in causa dubia cum legitimo Superioris sui consensu, transigere possit etiam alienando immobilia, si Conuentus generalem ac liberam ei potestatem fecit se rata habiturum, quæcunque in tali causa egerit. Ita colligitur ex hoc c. & tradit Gl. hic ver. literas, Imola n. 6. Bartolus in l. Procurator cui, 58. ff. de Procurator. Gl. in l. Si Procurator, 10. verb. plenam, C. eod. ait: Quòd Procurator ad agendum constitutus transigere possit, si habeat mandatum generale & liberum, non item, si habeat mandatum generale tantum, iuxta l. mandato, 60. ff. de Procuratoribus, & c. qui ad agendum, 4. de procur. in 6. Quare idem quoque de Prælati Ecclesiarum, & quibuscunque administrationibus dicendum, si habeant literas generales ac plenas de ratihabitione, quòd omnia facere possint, etiam transigere, & alienare, sicuti si expressum & speciale